

ISRE 2400-as standard elméleti keretei és gyakorlati aspektusai

Készítették: Killik László és Madarasiné dr. Szirmai Andrea

Bevezetés – Miért fontos az ISRE 2400?

Nemzetközi kontextus:

Magyarország az EU-ban a 4. legalacsonyabb árbevételi küszöbvel rendelkezik a kötelező könyvvizsgálathoz

Magyarország: 600 millió Ft 2025-től

Szabályozói és szakmai kérdés:

Mely cégekre terjedjen ki a kötelező audit, és milyen alternatív szolgáltatások legyenek a többieknek?

Az oktatási anyag célkitűzése

- **ISRE 2400 áttekintése:**

A múltira vonatkozó pénzügyi kimutatások átvilágítására vonatkozó nemzetközi standard bemutatása

- **Fő fókusz:**

- Az ISRE 2400 lényegi elemei és folyamata
- Összehasonlítás a teljes bizonyosságot nyújtó könyvvizsgálattal
- Alkalmazási helyzetek, előnyök és kockázatok elemzése

- **Nem cél:**

A könyvvizsgálati eljárások teljes körű ismertetése

ISRE 2400 – I. Átfogó szabályok

1. A standard célja – ISRE 2400

Fő cél: Korlátozott bizonyosság megszerzése, nem kellő bizonyosság.

Mit jelent a korlátozott bizonyosság?

- A megbízás kockázata elfogadható szintre csökkentett, de magasabb, mint auditnál
- A könyvvizsgáló következtetése: jutott-e tudomására bármi, ami miatt úgy gondolja, hogy a pénzügyi kimutatásokat nem minden lényeges szempontból a vonatkozó pénzügyi beszámolási keretelvekkel összhangban készítették el

Eljárások jellege:

Interjúk, elemző eljárások, célzott vizsgálatok – elegendő bizonyíték a következtetéshez

Ha nem szerezhető bizonyosság:

- Következtetés levonásának visszautasítása, vagy
- Visszalépés a megbízástól (ha jogszabály engedi)

Jogszabályi összhang:

Az ISRE 2400 nem írja felül a helyi előírásokat, de azok önmagukban nem jelentik a standardnak való megfelelést

A standard célja – ISRE 2400

Átvilágítás célja:

Korlátozott bizonyosság → negatív következtetés:

„Semmi nem jutott tudomásunkra, ami arra utalna, hogy...”

Felhasználói bizalom:

A cél a bizalom növelése, de világosan kommunikálni kell:
átvilágítás ≠ könyvvizsgálat.

Alkalmazási kör:

Csak múltra vonatkozó pénzügyi kimutatásokra

- Nem használható: előrejelzések, nem pénzügyi adatok

Szolgáltatás típusa	Bizonyosság szintje	Következtetés formája és jellege
Megállapodás szerinti eljárások	Nincs bizonyosság	Nincs következtetés - ténymegállapítás, riport
Átvilágítás	Korlátozott bizonyosság	Negatív következtetés - „semmi nem jutott tudomásunkra...”
Könyvvizsgálat	Kellő bizonyosság	Pozitív vélemény - „a pénzügyi kimutatások megfelelnek...”

2. Releváns követelmények – ISRE 2400

Etikai és szakmai alapelvek:

- IESBA-kódex követelményei
- Szakmai szkepticizmus fenntartása
- Szakmai megítélés alkalmazása

Szakmai megítélés szerepe:

- Alkalmazhatóság megítélése
- Lényegesség meghatározása
- Eljárások jellege, ütemezése, terjedelme
- Bizonyítékok értékelése
- Vezetői becslések és megítélések felmérése
- Következtetés kialakítása

Gyakorlati megfontolások – Könyvvizsgálat vs. Átvilágítás

Nem felcserélhető szolgáltatások:

Eltér a cél, bizonyosság szintje, felelősség és alkalmazási környezet

Döntési szempont:

- **Könyvvizsgálat:** jelentős kockázatú döntések (hitel, osztalék, adózás) → kellő bizonyosság
- **Átvilágítás:** általános rálátás, mérsékelt megerősítés → korlátozott bizonyosság

Tipikus helyzetek:

- Könyvvizsgálat: banki hitel, tulajdonosi döntések, adóhatósági kockázat
- Átvilágítás: csoportkomponens, külföldi tulajdonos, befektetői döntés, nonprofit transzparencia

Közös cél:

Megfelelő, arányos megoldás a gazdasági valósághoz igazodva

3. Minőségellenőrzés a megbízás szintjén

ISQM és etikai követelmények:

Az átvilágítás során is alkalmazni kell a könyvvizsgáló társaság minőségirányítási rendszerét

A megbízásért felelős partner feladatai:

- Megfelelő szakértelem és kompetens csapat biztosítása
- Etikai megfelelés ellenőrzése
- A megbízás teljes minőségéért való felelősség
- Jogszabályok és standardok betartása
- Jelentés megfelelőségének biztosítása
- Megbízás elfogadása, végrehajtása és következtetések felügyelete
- Minőség-ellenőrzési figyelemmel kíséresi tevékenységek eredményeinek figyelembevétele

Ha új kockázatos információ merül fel:

Azonnali kommunikáció a társasággal és szükséges lépések megtétele

Gyakorlati megfontolások – Minőségirányítás és megbízás elfogadása

MIR követelmény:

Az átvilágításnak a társaság minőségirányítási rendszerében (MIR) szabályozottnak kell lennie.

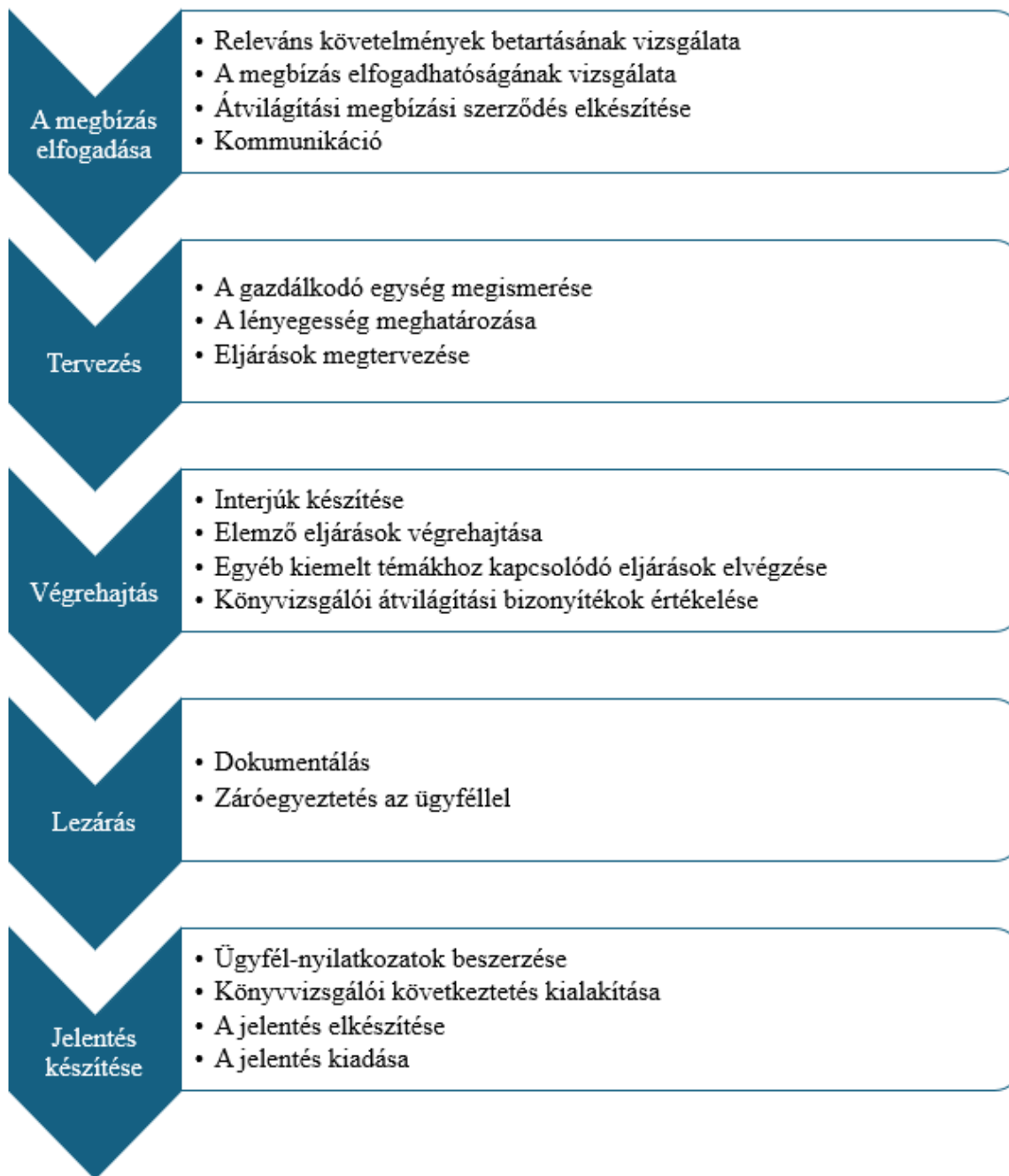
Partner felelőssége:

- Etikai és függetlenségi megfelelés dokumentált ellenőrzése
- Munkacsoport kompetenciájának igazolása
- Megbízás elfogadási előírásainak betartása

Példa:

Nonprofit szervezet átvilágítása → partner ellenőrzi a nyilatkozatokat, kockázatokat, elfogadási űrlapokat, majd dokumentálja annak bizonyítékait, hogy a megbízás elfogadása a MIR előírásainak megfelelően történt.

II. Az ISRE 2400 – az átvilágítás folyamata

1. Átvilágítási megbízások elfogadása

Fő lépések:

- Releváns követelmények ellenőrzése
- Megbízás elfogadhatóságának vizsgálata
- Szerződés elkészítése
- Kommunikáció a vezetéssel

Előfeltételek érvényesülésének vizsgálata

Nem fogadható el a megbízás, ha:

- Nem racionális a cél
- Kétség: az átvilágítási megbízás megfelelő lenne az adott körülmények között
- Nem biztosítható etikai/függetlenségi megfelelés
- Jogos feltételezés: a végrehajtáshoz szükséges információk nem állnak majd rendelkezésre vagy nem megbízhatóak
- Kétség a vezetés tisztességében
- Hatókör korlátozások

Megbízási feltételek és kommunikáció

Írásbeli szerződés kötelező, tartalmazza:

- Célzott felhasználás és korlátozások
- Beszámolási keretelvek
- Megbízás célja és hatóköre
- Könyvvizsgáló és vezetés felelősségei
- Kijelentés:
nem könyvvizsgálat, nincs audit vélemény
- Jelentés várható formája és tartalma

Kommunikáció:

- Jelentős ügyek, megállapítások, nehézségek
- időben történő egyeztetése
- a vezetéssel és az irányítással megbízott személyekkel.

Gyakorlati megfontolások – Megbízás elfogadása és kommunikáció

Ellenőrzőlista alkalmazása:

Függetlenség, vezetés tisztessége, beszámolási keretelvek, szerződéses feltételek.

Ismétlődő megbízások:

Éves felülvizsgálat → változások (méret, szabályozás, befektetők) → szükség esetén audit.

Háromoldalú szerződés:

Ha a megbízó ≠ vizsgált társaság → felelősségek rögzítése.

Kommunikáció:

- Hangsúlyozni: átvilágítás ≠ könyvvizsgálat
- Kapcsolattartó kijelölése, de szélesebb körű egyeztetés szükséges
- Interjúk, megbeszélések, írásos dokumentálás

Hiányos információ / korlátozás:

Jelentés módosítása vagy megbízástól való visszalépés lehetséges.

2. Az átvilágítási munka tervezése

Fő lépések:

- Gazdálkodó egység megismerése
- Lényegesség meghatározása
- Eljárások megtervezése

Miért fontos?

- A korlátozott bizonyosság nem mentesít az alapos megismerés alól
- Azonosítani kell a lényeges hibás állítások kockázatos területeit

Tervezett eljárások:

- Interjúk és elemző eljárások
- Minden lényeges tétel és közzététel vizsgálata
- Fókusz a magas kockázatú területekre

Gyakorlati megfontolások – Tervezés és lényegesség

Átvilágítás tervezése:

- Nem cél a teljes kockázatfeltárás
- Fókusz: nincs nyilvánvaló lényeges eltérés

Lényegesség meghatározása:

- Kvantitatív (pl. árbevétel %-a) és kvalitatív szempontok
- Felülvizsgálat új információk esetén

Gazdálkodó megismerése:

- Üzleti modell, kockázatok, folyamatok, számviteli környezet
- Példa: gyártó → készletkezelés; nonprofit → támogatások elszámolása

Eljárások:

- Interjúk (vezetés, kulcspozíciók)
- Elemző eljárások (arányok, trendek)

3. Az átvilágítási munka végrehajtása

Fő lépések:

- Interjúk készítése
- Elemző eljárások végrehajtása
- Egyéb kiemelt témákhoz kapcsolódó eljárások elvégzése
- Az átvilágítási bizonyítékok értékelése

Eljárások

Interjúk

Tulajdonos/vezető intézkedések,
dokumentumok
Kapcsolt felek
Számviteli becslések
Jelentős, szokatlan vagy összetett
ügyletek
Csalás
Fordulónap utáni események
Vállalkozás folytatása
Lényeges elköztelezettségek, kötelmek

Elemző eljárások

Trendek, arányszámok,
iparági összehasonlítás
Nem pénzügyi és pénzügyi
adatok összekapcsolása
Saját becslések,
kulcsmutatók elemzése

Egyéb kiegészítő eljárások

Kapcsolt felek
Csalás/jogszábálysértés
hatásainak felmérése
Vállalkozás folytatásának elve
Mások által végzett munka
felhasználása
Fordulónap utáni események

Gyakorlati megfontolások – Eljárások mélysége

Könyvvizsgálat:

- Kockázatok azonosítása és értékelése
- IT kockázat, kontrol és rendszerek felmérése
- Részletes tesztelés (tételes vizsgálat, megerősítés, újraszámítás)
- Külső és közvetlen bizonyítékok beszerzése

Átvilágítás (ISRE 2400):

- Interjúk és elemző eljárások
- További eljárások csak kérdés/ellentmondás esetén
- Nem cél a teljes kockázatfeltárás, hanem a nyilvánvaló lényeges eltérések azonosítása

Következmény:

Az átvilágítás kevesebb és kevésbé részletes eljárást igényel, de strukturált és dokumentált folyamat marad.

Gyakorlati megfontolások – Eljárások mélysége

Bizonyíték típusa	Rövid leírás	Használat	Példa
Interjú	Kérdések a vezetésnek	Fő eljárástípus	Számviteli politika változásai
Elemző eljárások	Trendek, arányok, összevetések	Fő eljárástípus	Bruttó fedezeti arány elemzése
Külső megerősítés	Harmadik fél visszaigazolása	Szükség esetén	Vevői egyeztetés
Dokumentumvizsgálat	Szerződések, számlák áttekintése	Csak indokolt esetben	Nagy értékű bérleti szerződés ellenőrzése

Fordulónap utáni események – Könyvvizsgáló feladatai

Jelentés dátuma előtt:

Ha a fordulónap és a jelentés dátuma között módosítást igénylő esemény történik → vezetés felkérése a helyesbítésre.

Jelentés dátuma után, de közzététel előtt:

- Ha új tény merül fel, amely módosítaná a jelentést → egyeztetés a vezetéssel
- Ha a vezetés nem módosít → figyelmeztetés a közzététel megakadályozására
- Ha mégis közzéteszik → könyvvizsgáló lépései a jelentésre való hivatkozás megakadályozására

Jelentés dátuma után nincs további eljárási kötelezettség, kivéve ha új információ kerül elő a közzététel előtt.

Fordulónap utáni események – Könyvvizsgálat vs. Átvilágítás

Könyvvizsgálat (ISA 560):

Aktív keresés → eljárások a fordulónap és a jelentés dátuma közötti események azonosítására.

Átvilágítás (ISRE 2400):

Passzívabb megközelítés → ha tudomására jut információ, felméri a hatást és szükség esetén egyeztet a vezetéssel.

Lényeg:

Nem „felületes”, hanem arányos munka a korlátozott bizonyosság keretei között.

Az átvilágítási bizonyítékok értékelése

Bizonyítékok értékelése:

Elégséges és megfelelő bizonyíték
meglétének felmérése

A large wooden puzzle with the word "AUDIT" in blue letters, surrounded by scattered puzzle pieces.

4. Az átvilágítás lezárása

Dokumentálás:

- Eljárások jellege, ütemezése, eredményei
- Következtetések és szakmai megítélések
- Kommunikációk és jelentős ügyek rögzítése
- Ki, mikor, mit végzett és ellenőrzött

Záróegyeztetés:

- Feltárt lényeges ügyek megbeszélése
- Jövőbeni javító intézkedések

Gyakorlati megfontolások – Záróegyeztetés szerepe

Cél:

Megerősíteni, hogy a könyvvizsgáló következtetései összhangban állnak a vezetés szándékával és az átadott információkkal.

Nem cél:

Hibák részletes vitája, hanem a félreértések elkerülése és a jövőbeni fejlesztési pontok átbeszélése.

Dokumentálás:

- Időpont, résztvevők
- Főbb témák és vezetés álláspontja
- Könyvvizsgáló megállapításai és javaslatok
- Hatás a végső következtetésre

Forma:

Jegyzőkönyv vagy rövid feljegyzés a munkapapírokból.

5. Az átvilágításról szóló jelentés készítése

Ügyfél-nyilatkozatok beszerzése:

Teljességi és egyéb nyilatkozatok

Következtetés kialakítása:

- Megfelelés a beszámolási keretelveknek
- Számviteli politikák, becslések, közzétételek értékelése
- Előző évi hibák hatásának felmérése

Következtetés formái:

- **Minősítés nélküli:** semmi nem jutott a könyvvizsgáló tudomására, amely miatt úgy gondolja, hogy a pénzügyi kimutatásokat nem mutatják be minden lényeges szempontból a vonatkozó pénzügyi beszámolási keretelvekkel összhangban.
- **Minősített:** korlátozott, ellentétes, vagy visszautasítás
- Hatókör-korlátozás → akár megbízástól való visszalépés

Jelentés tartalma:

Következtetés alapja, eltérések és hatások ismertetése minősített következtetés esetén.

Az átvilágítási jelentés kötelező elemei

1. Cím és címzettek

2. Bevezetés

Pénzügyi kimutatások azonosítása, időszak, számviteli politika, kijelentés az átvilágításról

3. Felelősségek

Vezetés: elkészítés, belső kontrollok

Könyvvizsgáló: standard szerinti eljárások, korlátozott bizonyosság

4. Átvilágítás jellege és korlátai:

Interjúk, elemző eljárások, nem audit, nincs könyvvizsgálói vélemény

5. Következtetés:

Minősítés nélküli vagy minősített

6. Egyéb elemek:

Etikai megfelelés

Dátum, aláírás, hely, kamarai adatok

Figyelemfelhívó bekezdés

Egyéb kérdések bekezdés

Gyakorlati megfontolások – Jelentés kommunikációs elemei

Kötelező elem:

Világos közlés az átvilágítás jellegéről és korlátairól.

Mérlegelésen alapuló eszközök:

- **Figyelemfelhívó bekezdés:** pl. vállalkozás folytatásának bizonytalansága
- **Egyéb kérdések bekezdés:** speciális célú pénzügyi kimutatásoknál

Javaslat:

Már a tervezési szakaszban tekintsd át a minta jelentést → biztosítja az összhangot az eljárások, dokumentáció és a jelentés között.

Összegzés

- Remek lehetőség könyvvizsgálói szakmai szolgáltatásokra
- Nem könyvvizsgálat, de keretei szabályozottak
- Folyamat: tervezés, eljárások, kommunikáció, dokumentáció – szükséges
- Korlátozott és kellő bizonyosság közötti különbségek gyakorlati megítélése kihívásokkal teli lehet

Köszönjük a figyelmet!